Če že imamo to srečo, da srečamo človeka na prostem in te pozdravi, si ga moramo dobro ogledati, da ga sploh prepoznamo, saj smo oblečeni kot eskimi, v najtoplejša oblačila, pokriti s kapo in zaviti v šal smo prav nespoznavni. (Kristina Menih)

Tuli in brije do kosti

Stara zgodba govori, da je bila burja v starih časih prav prijazna mladenka, danes pa dviga v zrak celo železov prah

KRISTINA MENIH

Na letošnjo svečnico, krščanski praznik, po katerem natanko štirideset dni od božiča v cerkvah prižigamo sveče in se tudi doma poslovimo od jaslic, vse kaže, da se nam vsaj v prihodnje v slovenski Istri dobro piše. Star pregovor namreč pravi: »Če na svečnico burja vleče, bo dobro leto, če piha jug, bo slabo.« In burja je na včerajšnjo svečnico pihala kot nora. Prevračala je zabojnike za smeti, vrtinčila plastične vrečke in se poigravala s cestnimi znaki. Pihala in divjala je po naših obalnih mestih Kopru, Izoli in Piranu, pa tudi po okoliških zaselkih in vaseh, kot bi imela mlade. Saj, mi smo burje vajeni, ampak po skoraj enem tednu bi pa že lahko prenehala, so se jezili najbolj naveličani.

Meteorologi so nas prav slabo potolažili, saj naj bi burja okoli naših ušes zavijala še tja v naslednji teden. O težavah, ki jih je tokrat povzročila predvsem na Vipavskem in Ajdovskem, ne bom izgubljala besed, raje bom iz prve roke natrosila, kako nam jo je godla ob obali. Iz koprskega tovornega pristanišča, ki je bilo do včeraj zaradi razburkanega morja, visokih valov in seveda zaradi vetra zaprto, smo v sredo lahko opazovali visok sivo-črn oblak, ki se je kot kakšen tornado vil z luškega terminala. Mnogi so ugibali, kaj bi to lahko bilo, pa so nas »uradno« potolažili, da ni nič hudega. Da je zgolj železov prah, pomešan s premogovimi delci! Kar da ni nič takega. Da kupa zaradi vetra ne morejo močiti, tako smo slišali v lokalnih poročilih praviti tiskovnega predstavnika Luke Koper **Sebastjana Šika**, ki je postregel tudi s podatkom o delu v edinem slovenskem tovornem pristanišču, ki je bilo »prilagojeno trenutnim razmeram«, povezanimi z vetrom.

Med pravljico in resničnostjo

Stara zgodba pravi, da je bila Burja pred mnogimi časi prav prijazna mladenka in da jo je v tako silovito pihanje in zavijanje pahnila zgolj nesrečna ljubezen, zaradi katere je znorela od žalosti. Kakorkoli že, dejstvo je, da je ta severovzhodnik izredno suh, mrzel in sunkovit veter. Burja nastane ob razvoju dveh področij zračnega pritiska nad srednjo Evropo in Jadranom ali Sredozemljem, naša »lokalka« pa je predvsem plod ohlajevanja zraka nad kraškimi dolinami. Tako ohlajene zračne gmote se zatem zapodijo čez kraški rob in dalje do morja. Navadno zapiha iznenada in to kadarkoli v letu, čeprav največkrat pozimi. Ker zna biti burja prav muhasta, nihče ne ve, kdaj jo bo minilo, zato se zna zgoditi, da kdaj brije kar dva tedna skupaj.

Tokrat njeno divjanje spremlja še skoraj polarni mraz. Včeraj so sredi dneva v Kopru namerili le minus dve stopinji Celzija, kar na človeško telo vpliva kot temperatura pri minus petnajstih stopinjah Celzija. Brrr ... Za povrh burja prepiha prav do kosti in prevrne vse, kar se ji zdi! Tokrat so vetrni sunki podrli kar nekaj vejevja in ga raztrosili po cestah in pločnikih. Razburkano morje si je vzelo en čoln, ki so ga iz morskih globin slednjič rešili gasilci. **Vilij Beržan**, poveljnik Gasilske brigade Koper, nam je vsem položil na srce, naj se v teh vetrovnih dneh nikar ne igramo z vžigalicami in prižiganjem ognja na prostem. K sreči gasilcem zaradi požara v teh dneh doslej še ni bilo treba posredovati in upajmo, da jim tudi ne bo.

Sploh pa so v teh »burjevitih« dneh ulice v Izoli (in seveda tudi v Kopru, pa v Portorožu, Piranu in Luciji) skoraj prazne in še avtomobilov je na cesti manj kot sicer. Če že imaš to srečo, da srečaš človeka na prostem in te pozdravi, si ga moraš dobro ogledati, da ga sploh prepoznaš, saj smo oblečeni kot eskimi, v najtoplejša oblačila, pokriti s kapami in zaviti v šale smo prav nepreposznavni. Tudi brez sončnih očal ne gre, saj le naočniki zavarujejo naše oči pred ostrim vetrom. Smo se pa kar brez sončnih očal v sredo zjutraj čudili stiroporu podobnim belim kroglicam, ki so pobelile tla. Menda so bile krive dežne kaplje, ki so zaradi mraza v visokih zračnih pasteh pomrznile in se v obliki teh malih kroglic spustile na zemljo. Zaradi mraza še vedno vztrajajo ob robovih pločnikov in poskrbijo za pravi zimski pridih. So se pa celo najbolj strastni kadilci poskrili, zato terase kafičev samevajo v upanju na boljše čase. Še golobi, ki so jim mestne oblasti že pred časom napovedale vojno, so se potuhnili, galebi pa se, zbrani v jato, vetru v Izoli upirajo na mestnem pomolu.

Ampak če potegnemo črto, smo domačini z našo burjo od vedno na »ti«

No, burja je prav sedaj, ko pišem te vrstice, malo popustila, vendar meteorologi rdečega alarma za Primorsko še ne nameravajo preklicati. Napovedujejo namreč, da bo burja v prihodnjih dneh spet pokazala zobe in opletala s svojim ledenim repom tako hudo, da bo na Vipavskem spet hrumela vse do 180 km na uro.

Rožljanje v marini in zamrznjeno perilo

V izolski mestni marini in tudi v mandraču je ob burji vedno svojevrsten »koncert«. Za nevsakdanje, na trenutke prav strašljive zvoke poskrbijo rožljajoče verige, vrvi in vihrava jadrna krila, jambori in škripanje bark. Enaki koncerti se seveda slišijo tudi iz lucijske in koprske marine, iz piranskega mandrača. Od vedno je tako in domačini to dobro vemo. Zato pa so včasih kar malo zgroženi turisti. »Le kaj tako grozno zavija,« me je ob nočnem sprehodu pobarala starejša Italijanka, ki je na v enem od izolskih hotelov na krajšem dopustu skupaj z možem. Prav vidno si je oddahnila, ko sem jo potolažila, da to ni peklenski ples, temveč »burjin ples« v domači marini.

Ampak če potegnemo črto, smo domačini z našo burjo od vedno na »ti«. Še več: prav radi jo imamo, saj vemo, da nam izdatno prečisti zrak in tudi na burji sušeno perilo je še vedno izredno cenjeno med gospodinjami. Toda tokrat jo je burja zagodla tudi njim - zaradi mraza je namreč vse perilo na prostem pomrznilo!

KOLEDAR

DANES GODUJETA:
Blaž, Oskar
Ime Blaž izvira iz latinskega imena Blasius, to pa iz grškega Blasios. Grško ime nekateri povezujejo z grškim pridevnikom blaisos v pomenu "ki ima ukrivljene noge navzven", latinsko blaesus "jecljav, sesljav".

REKLO ZA DANES:
Če je februarja pretoplo, bomo v aprilu radi za pečjo.

ZGODILO SE JE NA DANAŠNJI DAN:
1468 - Umrl je Johannes Gutenberg, izumitelj tiskarskega postopka s premičnimi črkami. Z njegovim odkritjem se je začelo novo obdobje v kulturni zgodovini. Leta 1455 je izdal svoje prvo tipografsko delo, Sveto pismo na 1282 straneh.

1758 - ↑ Rodil se je slovenski pesnik in časnikar Valentin Vodnik (umrl leta 1819). Leta 1806 je izdal prvo slovensko pesniško zbirko Pesmi za pokušino, ki je navdušila predvsem mladino.
1809 - Rodil se je nemški skladatelj Felix Mendelssohn Bartholdy (umrl leta 1847), eden največjih nemških glasbenih romantikov, ki se je uveljavil na skoraj vseh glasbenih področjih.
1845 - Rodil se je slovenist in indolog Karel Glaser (umrl leta 1913), avtor Zgodovine slovenskega slovstva.
1859 - Rodil se je nemški letalski konstruktor Hugo Junkers (umrl leta 1935).
1874 - Rodila se je Gertrude Stein, ameriška pisateljica židovskega rodu (umrla leta 1946).

HOROSKOP

OVEN
Včasih pretiravate, ker ne veste, kaj bi radi. Če hočete ohraniti to, kar imate, se temu primerno tudi obnašajte.
BIK
Nove delovne dolžnosti vas bodo precej zaposlile. Razmislite o svojem razmerju, ki se ga vztrajno držite.
DVOJČKA
Včasih se niste pomišljali popestriti svojega prostega časa, zdaj pa se vse preveč ozirate na svojo vest.
RAK
Iz izkušenj veste, da ljudje ne mislijo vselej tako slabo, kot pokažejo ali rečejo. Tu je včasih jedro nesporazuma.
LEV
Zaradi spoznanja, da bo v življenju treba nekaj spremeniti, boste malce negotovi, a se lahko hitro poberete.
DEVICA
Čakali boste na prijazno besedo, dočakali pa je ne boste, vendar ne boste pomislili, da bi naredili prvi korak.
TEHTNICA
Ne ponujajte tistega, česar sami nimate, saj so vas že spregledali. Ne bo se vam kolcalo, a nekdo bo mislil na vas.
ŠKORPIJON
Ker boste morali malo bolj poprijeti za delo, boste tarnali, kot da bi ves svet slonel na vaših ramenih.
STRELEC
Prijala vam bo sprememba, vprašajte se, zakaj. To boste morali razčistiti pri sebi, lahko pa se tudi pretvarjate.
KOZOROG
Stara čustva še tlijo, torej lahko v ugodnih razmerah tudi zagorijo.
VODNAR
Priznati si boste morali, da lahko človeka užalite tudi s tem, da ničesar ne ukrenete in opazujete dogajanje.
RIBI
Vaše razpoloženje bo malce čudno, še bolj pa bodo čudni izgovori, ki jih imate pripravljene za odvračanje pozornosti.

1582	SLAVKO OSTERC	PRIHAJANJE V PROSTOR	ALDEHID OCETNE KISLINE	OBLIKA STEBLA	TANJŠI KOL ZA VISOKI FIŽOL	IVERNA PLOŠČA	RIMSKI NARAVOSLOVEC
KDOR JE RAZGLAŠEN ZA SVETEGA							
MESTO NA MORAVSKEM							
VRVARSTVO	STIKALO S TIPKO / SLIKAR ŠUŠNIK						
				IRIDIJ / IZUMRLA MORSKA PRAŽIVAL			NEOMEJENO TRAJANJE
SESTAVIL MARKO NAPAST	AM. FILM. IGRALEC (EDWARD JAMES)	OTOK ANNOBON DANES / ANGL. MATEMATIK			KALCIJ / JAPONSKI REŽISER KUROSAVA		
OPERA CARLA MARIE VON WEBRA				MEUSE PO NIZOZEMSKO / PISATELJICA KARLIN			
NEMŠKI ZOOLOG (ARTHUR, 1861-1923)			SLOVENSKI TV NOVINAR / MESTO V FRANCIJI			SOVJETSKI REŽISER (NIKOLAJ, 1902-1976)	MESTO V ŠPANIJI OB REKI DUERO
MESTO V JUŽNI FRANCIJI							
PLOD OLJKE		ETNOLOG RAMOVŠ					
GVINEJSKI POLITIK TOURE		NAPAD, NASKOK					

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - Vodoravno: Bojetu, ulanec, kanila, Lindsey, vir, AASA, Mikojan, Tl, Alan, Namhoi, Kornijčuk, Lil, Geel, Al, Eliel, Lazio, Nonna, Otaru.